

Spis treści

Wstęp

7

Problemy, motywy, tematy

1. Filozofia pozytywizmu (Estera Lasocińska) 10
2. Powieść realistyczna i naturalistyczna, czyli poszukiwanie prawdziwego obrazu świata (Ewa Paczoska) 18
3. Wyprawa w nieznaną. „Trylogia morska” i inne powieści Verne’a (Grzegorz Leszczyński) 26
4. Kwestia żydowska w literaturze pozytywizmu (Beata Żmichowska) 33
5. Wizja miasta w *Lalce* Bolesława Prusa (Elżbieta Rybicka) 40
6. Portret dziecka w nowelistyce pozytywizmu (Beata Jesionek-Biskupska)..... 44
7. Warszawa w *Lalce* i na fotografii z epoki (Jacek Leociak) 54

Analizy i interpretacje

1. Niezbadane tajemnice istnienia. Interpretacja *Sonetu I* Adama Asnyka (Estera Lasocińska) 62
2. Z czego zrobiony jest *Kubek*? (Magdalena Bąk) 68
3. *Nad Niemnem* jako powieść o zakorzenieniu (Teresa Kosyra-Cieślak) 73
4. O tym, jak ze słów powstaje obraz. Analiza filmowej adaptacji *Lalki* w reżyserii Wojciecha Jerzego Hasa (Joanna Rozeń) 81
5. W poszukiwaniu tego, co najważniejsze. Wiersz Zbigniewa Herberta *Pan Cogito i wyobraźnia* (Estera Lasocińska) 88
6. Czy Wokulski jest *cool*? (Zbigniew Płażewski) 96

Wypracowanie krok po kroku

1. Wykorzystując przytoczone fragmenty *Potopu* Henryka Sienkiewicza oraz znajomość całego utworu, scharakteryzuj postawę Janusza Radziwiłła. (Danuta Górniak) 104
2. Odczytując fragment *Mendla Gdańskiego* Marii Konopnickiej oraz odwołując się do całości utworu, przedstaw nowelę jako głos pisarki w sprawie antysemityzmu. Zwróć uwagę na przyczyny zjawiska oraz argumentację bohaterów. (Danuta Górniak)..... 114

Nauka o języku

1. O języku i stylu *Lalki* Prusa (Małgorzata Szeja) 122

Test czytania ze zrozumieniem

1. Franciszek Ziejka, „*Faraon*” w *kregu spraw polskich* (Maria Bartnicka) 132

Analizy wypracowań uczniowskich

1. Przedstaw w wypracowaniu, jakie postawy wobec tradycji narodowej reprezentują bohaterowie *Nad Niemnem* (wykorzystaj fragment rozmowy Andrzeja Korczyńskiej z synem) i nadawca w wierszu *Do młodych*. (Danuta Górniak) 140
2. Rola kobiety w społeczeństwie. Na podstawie podanego fragmentu *Lalki* Prusa oraz znajomości całego utworu, a także analizując fragment tekstu publicystycznego *Emancypacja kobiet* Orzeszkowej, przedstaw, jak problem ten postrzegali pisarze pozytywistyczni. (Danuta Górniak) 151

Warto przeczytać

1. Warto przeczytać (Urszula Kowalczuk) 162

Analizy dzieł sztuki

1. Józef Chełmoński, *Babie lato* (Małgorzata Konopińska) 21
2. Gustave Caillebotte, *Wnętrze (Czytająca kobieta)* (Małgorzata Konopińska) 25
3. Aleksander Gieryski, *Żydówka z cytrynami* (Małgorzata Konopińska) 37
4. Aleksander Kotsis, *Dziewczynka z lalką* (Małgorzata Konopińska) 47
5. Jean François Millet, *Anioł Pański* (Małgorzata Konopińska) 50
6. Aleksander Gieryski, *Piaskarze* (Małgorzata Konopińska) 59
7. Artur Grottger, *Na pobożowisku* (Małgorzata Konopińska) 74
8. Maksymilian Gieryski, *Patrol powstańczy* (Grzegorz Bąbiak) 79
9. Jan Matejko, *Kazanie Skargi* (Tomasz Dziubecki) 112
10. Henryk Siemiradzki, *Pochodnie Nerona* (Małgorzata Konopińska) 126
11. Wojciech Kossak, *Olszynka Grochowska* (Grzegorz Bąbiak) 138
12. James Abbott Whistler, *Portret matki* (Małgorzata Konopińska) 150
13. Józef Brandt, *Bitwa pod Chocimiem* (Małgorzata Konopińska) 160